

Motion till riksdagen 2022/23:1926

av Christofer Bergenblock och Stina Larsson (båda C)

Definition av begreppet ”brukningsvärd jordbruksmark”

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att definiera begreppet ”brukningsvärd jordbruksmark” i 3 kap. 4 § miljöbalken och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige behöver bli bättre på att ta tillvara den svenska jordbruksmarken. Mellan 2016 och 2020 försvann omkring 3 000 hektar jordbruksmark på grund av exploatering för byggnation av bostäder och infrastruktur. Den största exploateringen av jordbruksmark skedde i Skåne, Västra Götaland, Uppsala och Halland.

Enligt 3 kap § 4 miljöbalken får ”brukningsvärd jordbruksmark” bara exploateras ”om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk”. När en kommun anser att jordbruksmark behöver tas i anspråk för sådana intressen så prövas det av länsstyrelsen. Problemet är att det ofta är storleken på projekten och inte kvaliteten på marken som avgör om en exploatering får ske eller inte.

Projekt med 100-tals bostäder släpps i många fall fram även på den allra bästa och mest högproduktiva åkermarken eftersom dessa ofta bedöms ”tillgodose väsentliga samhällsintressen” medan små projekt i form av enstaka hus på ett hörn av en lågproduktiv beteshage kan få nej eftersom samhällsintresset inte anses vara väsentligt. Detta får till följd att enstaka bebyggelse som kan smälta in väl i kulturmiljön och förläggas dit jordbruksmarken har sämst kvalitet ofta stöter på patrull hos länsstyrelsen medan omfattande bostadsprojekt som kanske tar tiotals hektar högproduktiv jordbruksmark i anspråk släpps igenom. Man silar mygg och sväljer kameler.

Problemet är att nuvarande lagstiftning inte tydligt talar om vad som menas med ”brukningsvärd jordbruksmark”. När allt fokus ligger på att analysera om ett projekt

”tillgodoser väsentliga samhällsintressen” så missar man istället att analysera vilket värde jordbruksmarken har. Av den anledningen behöver nuvarande lagstiftning ses över i syfte att definiera att olika jordbruksmark har olika kvalitet, vilket sedan bör vara vägledande vid planläggning och bygglov.

Christofer Bergenblock (C)

Stina Larsson (C)